ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ।

v.

ਭੀਮ ਸਿੰਘ

(2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3340)

ਅਕਤੂਬਰ 29, 2020

[ਡਾ. ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ ਅਤੇ ਇੰਦਰਾ ਬੈਨਰਜੀ, ਜੇ.ਜੇ.)

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ
ਪੁੱਛਗਿੱਛ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ - ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਿਹਾ
ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 3 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ - ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ
ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ-ਮ੍ਰਿਤਕ
ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਸੀ - ਨਾਲ ਹੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸੀ
ਸੱਪ ਨੇ ਡੰਗ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨੇ ਜਾਦੂ-ਟੋਣੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਉਸਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ, ਡੀ
ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ - ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ,
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁੱਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ -
ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਕਿਸੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਾਹਨ ਨਾਲ ਹੋਏ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ
- ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਾਇਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ
ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਸੀ
ਘਟਨਾ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਨੂੰ ਮੁਕਰਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ 3, 4, 5, 17, 18, 19,
20, 22, 23 ਅਤੇ 34) ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ
ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਾਇਆ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ
ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਵਰਗੀਕਰਨ, ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ 1958, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ
ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ
ਛੁੱਟੀ ਦੌਰਾਨ ਕਤਲ ਦਾ ਕੰਮ - ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਸੇਵਾ ਤੋਂ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਸੀ
ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ
ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰ ਵਾਪਸ ਤਨਖਾਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ:
ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਿਆਰ - ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਇੱਕ ਸਬੂਤ ਹੈ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਹੈ - ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਾਰਕ ਕੀਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ ਸੀ
1 ਅਤੇ 3 ਦੋਵੇਂ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੇੜੇ - ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਹਨ

ਕਤਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜੋ ਕਤਲ ਦੇ ਨਾਲ 2 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ - ਪਰ, ਰਾਜ ਕੋਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਉਸਦੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ - ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਕਸ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰੇਗੀ - ਇਸ ਲਈ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ
ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਬੈਂਚ ਰੱਦ।
ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ - ਆਯੋਜਿਤ: ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਦੋ ਸਿਰੇ - ਪਹਿਲਾ ਸੰਜਮ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤੱਥ ਖੋਜ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਵਜੋਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ
ਸੇਵਾ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ - ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਹੈ

ਸਿਧਾਂਤ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਦੋਂ
ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ - ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਥ ਦੇ ਗਲਤ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ - ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ
ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਲੱਭਣਾ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਭਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ

ਹੋਲਡ: <u>ਅਨਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ</u>

1. ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ-
ਮ੍ਰਿਤਕ। ਇਹ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਗਈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਧਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹਕੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ

ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ, ਪੀੜਤ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖਤਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਜਤਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਾਰਕ ਕੀਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਾਨ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਨੇੜੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ।
ਮਿਤ੍ਰਕ ਦੇਹ ਪੀਡਬਲਯੂ ੧ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ ੩ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।
ਸਮਾਂ। ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ
ਕਤਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ
ਟ੍ਰਾਇਲ। ਪਰ ਰਾਜ ਕੋਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ ਕਿ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਉਸਦੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕਿਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ[ਸੋਧੋ] ਕੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ
ਪੀੜਤ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਮਿਲਣੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਨ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਤੰਤਰ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ
ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਣੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ

ਈ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲੂ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ
ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28] [979--; 980--]

<u>ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ</u>

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਦੋ ਸਿਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਸੰਜਮ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਕਦੋਂ ਹੈ।
ਸੰਜਮ ਦਾ ਨਿਯਮ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ
ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਹੈ
ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੱਜ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ। ਨਾ ਹੀ ਜੱਜ ਕਿਸੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੀ ਟੋਪੀ ਪਹਿਨਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਹੈ ਜੋ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕੁਸ਼ਲ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ. ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ◌ਾ◌ਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਉਹ ਸਖਤ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ, ਪਰ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮਿਆਰ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ। ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅੰਦਰ,

ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਹਨ. ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅੰਤ ਆਦਰ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ - ਤੱਥ ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ

ਸੇਵਾ ਦਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ। ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਉਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਵਿਗਾੜ ਮੰਨਦਾ ਹੈ
ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ। ਅਨੁਪਾਤਵਾਦ ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ

ਸਾਡਾ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ। ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਾਲ ਲੱਗੇ ਜਦੋਂ ਖੋਜ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਭਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਯਾਤਰਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਹੈ

ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਦੋ ਸਿਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜੱਜ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ ਹੱਥ-ਬੰਦ ਮੰਤਰ ਦੇ ਪਾਠ ਨਾਲ ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਨਤੀਜਾ ਕੁਝ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਪੱਧਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਹਨ

ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਚਣਾ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਕਦਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਓ ਜੋ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
ਅੰਤਮ ਗਾਈਡ ਹੈ
ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਮ ਸਮਝ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕਲਾ ਵਿਅਰਥ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 33] [982--; 983--]

<u>ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ</u>

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ

ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਾ ਫੈਸਲਾ
ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ
ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ
ਵਧੇਰੇ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਮਿਆਰ 'ਤੇ ਵੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ, ਪੀੜਤ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ
ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ. ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਤੋਂ ਉਭਰ ਰਹੇ ਹਨ
ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ
ਵਾਪਸ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ
ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ। [ਪੈਰਾ 35] [986--]

ਐਮ. ਸਿੱਦੀਕ ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਸ਼ ਦਾਸ (2020) 1 ਐਸਸੀਸੀ 1 – ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਸੁਰੇਸ਼ ਪਥਰੇਲਾ ਬਨਾਮ ਓਰੀਐਂਟਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਕਾਮਰਸ (2006)
ਐਸਸੀਸੀ 572 : [2006] 7 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 564; ਸਮਰ
ਬਹਾਦੁਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ (2011) 9 ਐਸਸੀਸੀ 94 : [2011]
136; ਪੀ ਜੌਹਨ ਚਾਂਡੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ
ਪੀ ਥਾਮਸ (2002) 5 ਐਸਸੀਸੀ 90: [2002] 3 ਐਸਸੀਆਰ 549; ਮੋਨੀ
ਸ਼ੰਕਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ੰਕਰ ਵੀ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2008) 3 ਐਸਸੀਸੀ 484; ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ ਅਧਿਕਾਰੀ
ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2009) 9 ਐਸਸੀਸੀ 24 :
[2009] 12 ਐਸਸੀਆਰ 429; ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ
ਪੁਲਿਸ ਬਨਾਮ ਐਸ ਸਮੁਥੀਰਾਮ (2013) 1 ਐਸਸੀਸੀ 598: [2012] 11
174 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

<u>ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ</u>

[2006] 7 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 564	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 13
[2011] 11 SCR 136	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 13
(2020) 1 ਐਸਸੀਸੀ 1	ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ	ਪੈਰਾ 29
(2008) 3 SCC 484	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 30
[2002] 3 SCR 549	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 32
[2009] 12 SCR 429	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 34
[2012] 11 SCR 174	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 34

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3340.

2018 ਦੇ ਡੀ.ਬੀ. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲ (ਰਿੱਟ) ਨੰਬਰ 577 ਵਿੱਚ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿਖੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 24.04.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਸ਼ੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਮਿਲਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਜਸਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੈਫ ਅਲੀ, ਪੁਸ਼ਪੇਂਦਰ ਐਸ ਭਦੌਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੁਸ਼ੀਤ ਸਲੂਜਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

ਧਨੰਜੈ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
ਉਹ ਹਨ:

ਅਪੀਲ

ਕਤਲ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ

ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਸਬੂਤ

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ

'ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ' 'ਤੇ

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਸਿੱਟਾ

ਅਪੀਲ

ਇਹ ਅਪੀਲ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹੈ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿਖੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਬੈਂਚ।
ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਜੋ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੀ, ਨੇ ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਵੇਗੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 1 ਫਰਵਰੀ 2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ
ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ
ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਕਤਲ। ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ
ਉਸ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਤਾਰਾਂ ਸਾਲ ਬੀਤ ਗਏ। ਰਾਜ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।
ਕਤਲ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ

1992 ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 13 ਅਗਸਤ 2002 ਨੂੰ, ਉਹ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 16 ਅਗਸਤ 2002 ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਪਿਆ। ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ
ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ 19 ਅਗਸਤ 2020 ਨੂੰ ਕੰਮ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ
ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਜੀਜਾ ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। 15 ਅਗਸਤ 2002 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਦੌਲਤ
ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਾਹਨ ਨਾਲ ਹੋਏ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਮੌਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਥਾਣਾ ਖਮਾਣੌਰ ਵਿਖੇ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ
ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 209 ਅਤੇ 304ਏ। ਦੌਲਤ ਦੇ ਬਿਆਨ
ਸਿੰਘ, ਜੋਧ ਸਿੰਘ, ਮੀਰਾ ਅਤੇ ਹਮੇਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ 19732 ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਕਤਲ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੀ
ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ ੩੦੨ ਦੀ ਧਾਰਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ੯ ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
2002. ਦੋ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਲੋਕੇਸ਼ ਗੁਰਵਾ ਅਤੇ ਇਕਬਾਲ ਖਾਨ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ, ਧਾਰਾ 302, 201 ਅਤੇ 120 ਬੀ ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। 2003 ਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ 3 ਨਾਥਦਵਾੜਾ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਸੀ
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਸੀ
ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਜਾਦੂ-ਟੋਣੇ ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁੱਸਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, 18 ਜਨਵਰੀ 2003 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ-

---

[1] "ਆਈਪੀਸੀ"

2 ""

ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਵਰਗੀਕਰਨ, ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲ) ਨਿਯਮ 1958 3 ਦੇ ਨਿਯਮ 16 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਆਕਰਣ ਅਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ-ਪਛਾਣੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"1. ਤੁਸੀਂ 13.08.02 ਨੂੰ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਪੀ.ਐਸ. ਦੇਵਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕੈਜ਼ੂਅਲ ਛੁੱਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟ ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ 16.08.02 ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ ਏ.ਐਮ. ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ 3 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 19.08.02 ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ, ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

2. ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

3. ਤੁਸੀਂ 15.08.02 ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਚੰਦਨ ਸਿੰਘ ਰਾਜਪੂਤ ਪੁੱਤਰ ਰਾਵੇ ਕੀ ਗੁਡਲੀ, ਜੋ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ, ਨਾਥਦਵਾੜਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਅਤੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕੇਸ਼, ਇਕਬਾਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਭੰਵਰ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭੀਲ ਬਸਤੀ ਕੁੰਠਵਾ ਵਿਖੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਪ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਚੀਕਦੇ ਹੋਏ ਤੁਹਾਡਾ ਸਾਥੀ ਇਕਬਾਲ ਜੀਪ ਵਿਚੋਂ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਲਿਆ ਕੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਲੱਗਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਉਸ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਤੁਸੀਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖੋ, ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਗੰਭੀਰ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਅਕਸ ਧੁੰਦਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਿ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੁਸੀਂ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਸਾਥੀ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਤਲ ਨੂੰ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ।

ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਕਤ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇਵਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਜੁਆਇਨ ਕਰਕੇ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸ ਕੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਾਦਸੇ ਵਜੋਂ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਮਿਆਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਤੋਂ ੩ ਛੁੱਟੀਆਂ ਕੈਜ਼ੂਅਲ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਜੋਂ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

---

3 "ਨਿਯਮ"

ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋ, ਪੂਰਾ ਹੈ
ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਘਿਨਾਉਣਾ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਉਕਤ ਕੰਮ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਧੁੰਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡਾ ਕਿਹਾ ਹੋਇਆ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ
'ਸਿਰਫ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਖਾਣ ਵਾਲੇ' ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੋ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

8 ਅਕਤੂਬਰ 2003 ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਦੋ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਟੀਆਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਮੀਰਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਪੂਰਨਾ ਦੇਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ।
ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸੁਣਨ ਯੋਗ ਸਨ।
ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਜੈ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਬਾਬੂਦਾਸ, ਪੀਡਬਲਯੂ 5 ਸੁੰਦਰਲਾਲ, ਪੀਡਬਲਯੂ 17 ਜਗਤ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ 18 ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ 19 ਬੰਸ਼ੀ ਲਾਲ, ਪੀਡਬਲਯੂ 20 ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ 22 ਦੇਵੀ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ 23 ਕੈਸਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 34 ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਕਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਸ ਕਥਿਤ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਪੀਡਬਲਯੂ 21 ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ।
ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ 7 ਸਤੰਬਰ 2000 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 2
ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਖਮਨੋਰ ਦੇ ਐਸਐਚਓ ਪੀਐਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਐਸਐਚਓ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ੧੦੭ ਤਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਅਤੇ
ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ
ਜੱਜ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ ੨੧ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਲੋਕੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਬੂਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ... ਦੋਸ਼ੀ ਭੀਮ ਸਿੰਘ
ਮ੍ਰਿਤਕ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ
ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੀਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਇਕਬਾਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਜੀਪ ਰਾਹੀਂ ਹਾਦਸਾ ਦੱਸ ਕੇ ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚ ਕੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਲੋਕੇਸ਼ ਗੌਰਵਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੀਪ ਡਰਾਈਵਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ
ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗਵਾਹ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ
ਲੋਕੇਸ਼ ਗੌਰਵਾ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੀਪ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ
ਪੀਡਬਲਯੂ-21 ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਵਧੀਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗ ਕੇ ਜਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ -21 ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ,

ਦੋਸ਼ੀ ਲੋਕੇਸ਼ ਗੌਰਵਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302, 201, 120 ਬੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 34 ਆਈਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਉਪਰੋਕਤ ਉਦਾਹਰਣ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 21 ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ,
ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ। ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 21 ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਵਾਹ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

6. ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧੀ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਸਟਾਰ ਗਵਾਹ ਸੀ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਜੋਧ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਦੇਵੀ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਹਮੇਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਕਈ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ
ਰਿਪੋਰਟ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਪਾਇਆ। ਨਤੀਜੇ
ਹਰੇਕ ਚਾਰਜ 'ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: "<u>ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 1</u>

13.08.02 ਨੂੰ ਥਾਣਾ ਮੁਖੀ ਪੀ.ਐਸ.
ਦੇਵਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਚਾਨਕ ਛੁੱਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਜ਼ਟ ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ
3 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੂਤ ਸ੍ਰੀ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ, ਐਸ.ਆਈ ਐਸ.ਐਚ.ਓ ਦੇਵਗੜ੍ਹ, ਸ੍ਰੀ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਸਟ ਨੰਬਰ 351, ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਕਾਂਸਟ ਨੰਬਰ 563 ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਨੀਸ਼ਵਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਕਾ.2 ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਜੀਡੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਤੋਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਂ
ਉਕਤ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।

<u>ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 2</u>

ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ
ਵਿਸਥਾਰ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਮੁਨੀਸਵਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਕਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੀ. ਫੋਰਸ ਬ੍ਰਾਂਚ, ਸ੍ਰੀ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਐਸ.ਆਈ. ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਦੇਵਗੜ੍ਹ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਂ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਪਾਇਆ.

ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 3

ਉਕਤ ਕਾਂਸਟੇਬਲ 15.08.02 ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਚੰਦਨ ਸਿੰਘ ਰਾਜਪੂਤ ਪੁੱਤਰ ਰਾਵੇ ਕੀ ਗੁਡਲੀ, ਜੋ ਕਿ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ, ਨਾਥਦਵਾੜਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਕਾਰਨ
ਅਤੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ, ਉਸਨੇ ਭੰਵਰ ਬੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਲੋਕੇਸ਼, ਇਕਬਾਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਭੀਲ ਬਸਤੀ ਕੁੰਠਵਾ ਵਿਖੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਪ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸਨੇ
ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਅਤੇ ਚੀਕਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥੀ ਇਕਬਾਲ ਜੀਪ ਵਿਚੋਂ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਲੱਗਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਗੰਭੀਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਅਕਸ ਧੁੰਦਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਦੇਵੀ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ-2, ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ-3, ਹਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਦੇ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਘਟਨਾ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।
ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਟਰੈਕਟਰ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਗਵਾਹ
ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖੜ੍ਹੇ ਟਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹ ਹਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਿਚਾਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ।
ਮ੍ਰਿਤਕ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਈ ਚਾਰਜ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ , ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਪ ਜਾਂ ਟਰੈਕਟਰ ਨਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਾਲਾਲ ਐਸਐਚਓ ਖਮਨੋਰ ਪੀਡਬਲਯੂ -9 ਨੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।
ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਜੀਪ ਅਤੇ ਟਰੈਕਟਰ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ
ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਉਕਤ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੇ ਉਕਤ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮਾਣਯੋਗ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨਾਥਦਵਾਰਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਅਕਸ ਧੁੰਦਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 4

ਕਾਂਸਟੇਬਲ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਤਲ ਨੂੰ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।
ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਜੋਧ ਸਿੰਘ, ਪੀਵੀਵੀ-3 ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਹਮੇਰ ਸਿੰਘ, ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਨਾਨਾਲਾਲ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 5

ਇਹ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਆਉਣ ਦੌਰਾਨ
19.08.02 ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇਵਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਹਕੀਕਤ ਲੁਕਾ ਕੇ ਅਤੇ ਦੱਸ ਕੇ
ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਾਦਸੇ ਵਜੋਂ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ ਐਸਐਚਓ ਤੋਂ ੩ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਹ ਦੋਸ਼ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪੀਡਬਲਯੂ -7
ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਐਸ.ਆਈ. ਅਤੇ ਅਮਾਦ ਰਿਪੋਰਟ ਐਕਸ.ਟੀ.ਪੀ.-8 ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ
ਦੋਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 6

ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਈ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਵਿਭਾਗ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਗਿਆਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਘਿਨਾਉਣਾ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ
ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ, ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 5 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਕਤ ਚਾਰਜ ਆਪਣੇ ਆਪ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ।

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ 23 ਅਕਤੂਬਰ 2003 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਸਨੇ 17 ਨਵੰਬਰ 2003 ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। 11 ਦਸੰਬਰ 2003 ਨੂੰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ, ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ. ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 17 ਜੂਨ 2005 ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 29 ਅਗਸਤ 2008 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿੱਟ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ, ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ

ਮਿਤੀ 1 ਫਰਵਰੀ 2018 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ
ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਏ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ 'ਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਲਾਭ ◌ਾ◌ं ਦੇ ਨਾਲ ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਸੇਵਾ 'ਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ

ਸ਼੍ਰੀ ਆਸ਼ੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਏਏਜੀ ਬੀ
ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ:

ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਟੈਸਟ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਉਲਟ
'ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ' 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ
ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ 'ਵਾਜਬ ਤੋਂ ਪਰੇ' ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਸ਼ੱਕ';

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ
ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ
ਕੁਝ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ;

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਭਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ: ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ
ਅਨੁਸਾਰ 11 ਦਸੰਬਰ 2003 ਦਾ ਆਦੇਸ਼;
ਈ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦਾ 17 ਜੂਨ 2005 ਦਾ ਆਦੇਸ਼
ਅਪੀਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਪੁਲਿਸ; ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ 29
ਅਗਸਤ 2008 ਦਾ ਆਦੇਸ਼; ਅਤੇ

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ:
ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਐਫ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ
ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ;

ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ;

ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਰੇ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ।
ਉੱਤਰਦਾਤਾ;

ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ
ਦਰਸਾਇਆ; ਅਤੇ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ
ਕਤਲ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦਾ, ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਪਰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਲਾਭ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ.

9. ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਕੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਬੀ ਜਸਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ ਕਥਿਤ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮੁਖੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ;

ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ ਸੀ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵੀ
ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਗਲਤ ਸਨ;

ਕਿਉਂਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸੇਵਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੇ ਪੂਰੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ
ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ;

ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਨਾਲ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਅਤੇ

(v) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਅਸਥਾਈ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦਾ "ਮਾਮੂਲੀ ਦੋਸ਼" ਹੈ। ਇਸ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:

ਵਾਧੂ ਕੈਜ਼ੂਅਲ ਛੁੱਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ
ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਲਈ ਗਈ ਸੀ;
ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਲੁਕਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ;

ਜੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ; ਅਤੇ

ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ, ਬਿਨਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ, ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਏ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਚਾਨਕ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ, ਉਹ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਉਸਦੇ ਜੀਜੇ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ
ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਗਲਤ ਸਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ 17 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ (ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਲੰਕ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਿੱਠ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ- ਤਨਖਾਹਾਂ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਸਬੂਤ

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲਾ ਦੋਸ਼ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ
ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ
ਕਤਲ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਖੜੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸਟੇਬਲ
1992 ਤੋਂ। ਕਿਸੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ (ਜੇ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ। ਰਾਜ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਆਚਰਣ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਉਸਦੇ ਫਰਜ਼ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ
ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ। ਅਸਲ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ
ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ.

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦਾ ਮਿਆਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੁਰੇਸ਼ ਪਥਰੇਲਾ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। ਓਰੀਐਂਟਲ

ਬੈਂਕ ਆਫ ਕਾਮਰਸ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਮਿਆਰ ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ:

" ... ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਿਆਰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਇੱਕ ਸਬੂਤ ਹੈ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਮਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ। ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ[5]:

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ

13 ਅਗਸਤ 2002 ਨੂੰ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇਵਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਛੁੱਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ 'ਗਜ਼ਟਿਡ ਛੁੱਟੀ' ਲਈ ਅਤੇ 16 ਅਗਸਤ 2002 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਿਹਾ ਅਤੇ 19 ਅਗਸਤ 2002 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ,
ਵਾਧੂ ਛੁੱਟੀ ਉਸ ਦੇ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਲੁਕਾਇਆ
15 ਅਗਸਤ 2002 ਨੂੰ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 16 ਸਤੰਬਰ 2002 ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 30 ਅਕਤੂਬਰ 2002 ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਉਸ ਦੇ ਦੁਬਾਰਾ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦਮਨ ਹੋਇਆ ਸੀ
ਜਦੋਂ ਉਹ 19 ਅਗਸਤ 2002 ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਚਾਰਜ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਹੈ. ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼
ਇਹ ਸਨ:
ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਛੁੱਟੀ;

---

[4] (2006) 10 ਐਸਸੀਸੀ 572

[5] (2011) 9 ਐਸਸੀਸੀ 94

ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾ ਕਰਨਾ;

ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ (ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਰੰਗ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ);

ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਹੀ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਵਾਧੂ ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ

ਅਜਿਹਾ ਵਿਵਹਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਈ ਹੈ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ੮ ਅਕਤੂਬਰ ੨੦੦੩ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੋਰਸ ਦੌਰਾਨ
ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਪੀਡਬਲਯੂ 3, 4, 5, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 34). ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ
ਜੱਜ ਨੇ ਇਕਲੌਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਜੋਧ ਸਿੰਘ (ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 21) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ
ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਾਇਆ। ਦਰਅਸਲ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ।
ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਇਸ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ
ਹੁਣ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕਰ ਜਾਣ ਦਾ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਤਮਾਸ਼ਾ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਸਨੇ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਤਲ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ।
ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ
ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਕਸ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ।

ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ, ਜੋਧ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ 1) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ) ਮੁੱਖ ਗਵਾਹ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਇੰਜਣ ਮਕੈਨਿਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ 18 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਦੱਸਿਆ ਸੀ
ਜੁਲਾਈ 2003 ਵਿੱਚ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਕਬਾਲ ਖਾਨ (ਜੋ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਸੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਇੱਕ ਇੰਜਣ ਕਰੇਨ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਕੋਲ ਆਇਆ ਸੀ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕਬਾਲ ਖਾਨ ਨੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਸੀ
ਭੀਲ ਬਸਤੀ ਨਾਲੇ ਨੇੜੇ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ
ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ੩੦੦ ਫੁੱਟ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਨਾਥਦਵਾਰਾ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 300 ਫੁੱਟ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਟਰੈਕਟਰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਇਕਬਾਲ ਵੱਲੋਂ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਉਸਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ,

ਆਪਣੀ ਉਲਟ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਲਈ, ਕਰਾਸ-ਇਮਤਿਹਾਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਂਚ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਪਾਇਰੋਕਰ ਹੀਮ ਸਿੰਘ ਕਾਂਸਟ ਨੰਬਰ 642 ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰੋ

ਸਵਾਲ - ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ 20 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸਰਪੰਚ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕਬਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲੋਕੇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਨਾਮ ਮਿਲੇਗਾ, ਮੈਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਸਰਪੰਚ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖਵਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ
ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੇ।

ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਕਬਾਲ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀਮ ਸਿੰਘ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਂ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ.

ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ। ਹਾਂ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ.

ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਤੁਸੀਂ ਨਾਥਦਵਾਰਾ ਤੋਂ ਘਾਟਾ ਘੋਟੀਆ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਤੋਂ ਕੁੰਠਵਾ ਤੋਂ ਗੁਡਲਾ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁੰਠਵਾ ਤੋਂ ਨਾਥਦਵਾਰਾ ਵੱਲ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਭੀਮ ਸਿੰਘ 300 ਸਾਲ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਮਿਲਿਆ ਸੀ
ਉਥੋਂ ਕੁਝ ਫੁੱਟ ਅੱਗੇ ਤੁਸੀਂ ਇਕਬਾਲ ਨੂੰ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ।
ਹਾਂ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ.

ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਕਿਸ ਤੋਂ ਕਰੇਨ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਲਈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਂ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।
6. ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਗੁਡਲੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ? ਹਾਂ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਚੁੰਡਵਤੇ ਕਾ ਗੁਡਾ, ਕੁੰਠਵਾ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਖੂਹ ਉਥੇ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਕਰੇਨ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤੀ ਸੀ.

7. ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕਬਾਲ ਦੁਆਰਾ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਜੀਪ ਜੋ ਉੱਥੋਂ ਲੰਘੀ, ਜੋ ਸਾਈਕਲ ਕੁਚਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੰਘੀ
ਅਤੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ? ਹਾਂ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਪਰ ਇਕਬਾਲ ਉਸ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਲਾ ਗਿਆ.

8. ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜੀਪ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣਿਆ, ਨਾ ਹੀ ਜੀਪ ਦਾ ਨੰਬਰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜੀਪ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ?
ਹਾਂ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ।

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ:

ਇਸ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ -1, ਦੇਵੀ ਸਿੰਘ ਡਬਲਯੂਪੀ -2, ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ -3 ਦੇ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ।
ਹਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ-4, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ -1 ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ
ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ
ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਟਰੈਕਟਰ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹ ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦਾ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਘੁੰਮਦੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ
ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪਾਰਕ ਕੀਤਾ ਟਰੈਕਟਰ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹ ਸ੍ਰੀ ਹਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ-4
ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਪ ਜਾਂ ਟਰੈਕਟਰ ਨਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਾਲਾਲ ਐਸਐਚਓ ਖਮਨੋਰ ਪੀਡਬਲਯੂ -9 ਨੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ
ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ,
ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਜੀਪ ਅਤੇ ਟਰੈਕਟਰ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ.

ਉਕਤ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੇ ਉਕਤ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮਾਣਯੋਗ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨਾਥਦਵਾਰਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਕੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਅਕਸ ਧੁੰਦਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਇਨ-ਚੀਫ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੀ ਸੀ
ਕਤਲ ਨਾਲ ਦੂਰੋਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਕਬਾਲ ਅਤੇ ਲੋਕੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ
ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੀਪ ਨਾਲ ਕੁਚਲ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ ਸੀ ਜਾਂ ਉਕਤ ਦੋਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਕ੍ਰਾਸ-
ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਐਚ ਦੁਆਰਾ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਇੱਕ ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਸਾਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਇਕਬਾਲ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਦੇਵੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਹਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿਰਫ ਪਿਛਲੇ ਵਿਵਾਦ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਸ਼ੁੱਧ ਦੇ ਡੰਗਣ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਜਿਸ ਲਈ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ
ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 5, 6, 7, 8, 9 ਅਤੇ 10 ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਨ
ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਸੁਭਾਅ ਦਾ.

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀਆਂ ਖੋਜਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਸਮੇਂ. 'ਤੇ
ਇਕ ਟਰਾਲੀ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਨਾਲ ਜੀਪ ਅਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਬਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਚੀਜ਼ਾਂ/ਵਾਹਨ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਨ
ਮੁਕੱਦਮਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ੧੬ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਿਯਮ 16 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

16. ਵੱਡੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 16. ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ
ਵੱਡੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਗਾਉਣਾ।

…

(6) (ਏ) ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ
ਅਥਾਰਟੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕਹੇਗੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 10 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਵੀ ਭੇਜਣਗੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸੌਂਪੇਗਾ।
ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਫਿਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤਲਬ ਕਰੇਗੀ
ਪੱਖ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੋ। ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਮੰਗੇਗੀ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੋਣ, ਪੇਸ਼ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਇਨ-ਚੀਫ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇ
ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ

ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਏ
ਦੀ ਉਲਟ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ
10 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜੋ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਉਸ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਨ। ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਥਾਰਟੀ
ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਸਿਰਫ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਇਨ-ਚੀਫ ਅਤੇ ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ/ ਦੁਬਾਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ
ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ◌ਾ◌ਂ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ,
ਉਹ ਕਾਰਨ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ। ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਸੁਣਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਕਾ
ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।
ਨੋਟ:- ਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (6) (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ
ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ।

(6) () (1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਜੋ ਰਸਮੀ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਹੈ, ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਫਆਈਆਰ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਧਿਰ, ਅਰਥਾਤ
ਪੇਸ਼ਕਰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(6) (ਅ) ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਥਾਰਟੀ, ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ, ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਲਈ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਓ- ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ।

(6) () ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ 10 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗੀ ਜੋ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਖੋਜ ਜਾਂ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਪਰ ਉਪ-ਨਿਯਮ (6) (ਏ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਨੋਟ:- ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲੱਭੇ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗਾ।
ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਥਾਰਟੀ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗੀ ਜਿਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:
ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਥਾਰਟੀ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜੋ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਬੇਨਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਮੰਗੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਹਰੇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ
ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਉਹੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇ ਮੰਗੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਰਾਜ ਦੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਇਹ
ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇਗਾ
ਅਥਾਰਟੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਚਿਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲੱਭਣ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਗ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਵੇਗੀ।

(6) () ਨਿਯਮ 18 ਅਧੀਨ ਸੰਯੁਕਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਅਸਫਲ/ਅਸਫਲ/ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ
ਜਿਸ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ, ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ (ਆਂ) ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(6) () ਜੇ ਇਹ ਕੇਸ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ, ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ, ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਖੁਦ ਨਵੇਂ ਸਬੂਤ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ

H

ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਅਜਿਹੇ ਨਵੇਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ,
ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇਵੇਗੀ
ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵੀ ਦਿਓ, ਜੇ ਇਹ
ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਨੋਟ:- ਨਵੇਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਮੰਗੀ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ, ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।
ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਤਾਂ ਹੀ ਮੰਗੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਮੀ ਜਾਂ ਨੁਕਸ ਹੋਵੇ।

(6) () () ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ
ਨਿਯਮ 14 ਦੀ ਧਾਰਾ () ਤੋਂ () ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਪਰ
ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ
ਨਿਯਮ 14 ਦੇ (v) ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ
ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (v) ਤੋਂ (v) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜੁਰਮਾਨੇ
ਨਿਯਮ 14 ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗੀ ਜੋ ਆਖਰੀ ਦੱਸੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

(6) (ਬੀ) (ਬੀ). ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ , ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ, ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਓ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਸਮਝੇ
ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਿੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ.

(7) ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ, ਅਜਿਹੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਇਹ 'ਤੇ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

(8) ਜਾਂਚ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ:-

() ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ;

ਉਸ ਦਾ ਬਚਾਅ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ;

ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਲਏ ਗਏ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ;

(v) ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ;

ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ; ਅਤੇ

ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਇਸ ਲਈ।

(9) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੇ ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇਗੀ।

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ/ਨੇਵੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ 'ਤੇ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ
ਇਹ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੈਕੋਨਿਕ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ 'ਸਮੁੱਚਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ' ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ
ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ'। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਇਸ ਦਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ (ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ)
ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ) ਸਬੂਤ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੰਤਰ-ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਲਟ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੋ ਏ
ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਹਨ ਜੋ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ। ਸੰਖੇਪਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਸੰਖੇਪ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ.

ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਬੂਤ - ਅੰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ
ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੀ ਉਲਟ ਜਾਂਚ ਤੋਂ, ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ: (ਓ) ਘਟਨਾ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਉਹ ਇਕਬਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ (ਹੀਮ ਸਿੰਘ) ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ()
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ; ਅਤੇ () ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਦੌਸਿਆ ਜੋ ੩੦੦ ਫੁੱਟ ਸੀ
ਜਿੱਥੋਂ ਉਸਨੇ ਇਕਬਾਲ ਨੂੰ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਦੇ ਵੇਖਿਆ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ:

"ਦੋ-ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀਮ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਇੰਜਣ ਕਰੇਨ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ
ਸਰਦਾਰਗੜ੍ਹ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਮੈਂ ਰਾਵੇ ਕੀ ਗੁਡਲੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖੂਹ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਕ ... ਇਕਬਾਲ ਖਾਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਦਾ ਹੈ
ਸਰਦਾਰਗੜ੍ਹ, ਉਹ ਵੀ ਉੱਥੇ ਸੀ। ਕਰੇਨ ਲਗਾਉਣ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ।

"ਮੈਂ ਰਾਵੇ ਕੀ ਗੁਡਲੀ ਦੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਚਾਚਾ ਸੀ। ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ 'ਤੇ ਉਸਨੇ ਨਾਥਦਵਾਰਾ ਵਿਖੇ ਪੀਡਬਲਯੂਡੀ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਡਾਇਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਭੰਵਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ 2 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ
ਸਿੰਘ; ਸੱਪ ਨੇ ਹੀਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੱਥੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਡੰਗ ਮਾਰਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨੱਥੂ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਕੋਈ ਡਾਇਨ ਵਰਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੱਥੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 15-20 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਉਦੈਪੁਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੇ 2-3 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਨੱਥੂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

"ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਤੁਸੀਂ ਨਾਥਦਵਾਰਾ ਤੋਂ ਘਾਟਾ ਘੋਟੀਆ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਤੋਂ ਕੁੰਠਵਾ ਤੋਂ ਗੁਡਲਾ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ ਅਤੇ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁੰਠਵਾ ਤੋਂ ਨਾਥਦਵਾਰਾ ਵੱਲ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਥਾਂ ਜਿੱਥੇ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, 300 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ
ਉੱਥੋਂ ਅੱਗੇ ਤੁਸੀਂ ਇਕਬਾਲ ਨੂੰ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ। ਜੀ ਹਾਂ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ।

ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਦੇਵੀ ਸਿੰਘ - ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਦੇ ਸਬੂਤ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਏ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜੋ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ।

23. ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤ - ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਦੇ ਸਬੂਤ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸਦਾ ਟਰੈਕਟਰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜਿਸ ਦੀ ਉਸਨੇ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਦੋਂ ਉਹ 30/45 ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦੇਖੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੀਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਪੱਕਾ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ:

"15.08.02 ਨੂੰ ਲਗਭਗ 5-6 ਵਜੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਚਾਹ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਕੁੰਠਵਾ ਤੋਂ ਖੇਤਾਂ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੋਟੇਲਾ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੀਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਰਾਵੇ ਕੀ ਗੁਡਲੀ ਜੋ ਇੱਕ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਹੈ, ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਚਲਾ ਗਿਆ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ. ਮੈਂ ਨਾਲਾ ਭੀਲ ਬਸਤੀ ਘਾਟੀ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਿੱਥੇ ਕੰਧ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਟਰੈਕਟਰ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਹੀਮ ਸਿੰਘ ਉੱਥੋਂ ਕੁੰਠਵਾ ਵਾਪਸ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕੋਟੇਲਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸਟੀਅਰਿੰਗ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਹੈ ਟਰੈਕਟਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਟਰੈਕਟਰ ਦਾ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਉਸਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੇਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ, ਮਾਲਕ ਬਾਲਣ ਲਿਆਉਣ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਲਗਭਗ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਜਾਂ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਕੋਟੇਲਾ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਭੀਲ ਬਸਤੀ ਨਾਲਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਜੋ ਕਿ ਭੀਮ ਦਾ ਚਾਚਾ ਹੈ ਸਿੰਘ ਉੱਥੇ ਪਿਆ ਸੀ।

"ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਟਰੈਕਟਰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ, ਨਾ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਹੀਮ ਸਿੰਘ । ਕੀ ਹੀਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚਾਲੇ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਜੇ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

24. ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਹਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤ - ਪੀਡਬਲਯੂ 4 ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ: (ਓ) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ; (ਅ) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਦੂ-ਟੋਣਾ ਕਰਕੇ 'ਇਲਾਜ' ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਸੱਪ ਦੇ ਡੰਗਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ; () ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ; (ਡੀ) ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ; ਅਤੇ (ਈ) ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ

ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ, ਉਸਨੇ ਤੁਰੰਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ। ਇਹ
ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ:

ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਹੀਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਚਾਚਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਪਿਛਲੇ 5-7 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਥਾਣਾ ਖਮਾਣੌਰ ਵਿਖੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਮੈਨੂੰ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। 2-3 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਪ ਨੇ ਪਿਤਾ ਨੱਥੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਡੰਗ ਮਾਰਿਆ ਸੀ
ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਦਾ। ਇਸ 'ਤੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਡਾਇਨ ਵਰਕ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਨੱਥੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹ ਕਰ ਸਕਿਆ
ਉਹ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ, 15-20 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਮਰ ਗਿਆ। ਨੱਥੂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ
ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਿਆ, ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੱਥੂ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੱਥੂ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ
ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਟਰੈਕਟਰ ਦੇ ਅਗਲੇ ਟਾਇਰ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਜੋ ਰੁਕਿਆ
ਮੈਂ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਟਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ, ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਕਿਉਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ। ਇਸ 'ਤੇ ਹੀਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ..... ਅਯੋਗ...
ਉਸੇ ਦਿਨ ਨੱਥੂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ
ਮੈਂ ਕਿ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਓ, ਇਸ ਲਈ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ
ਨੱਥੂ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਭੰਵਰ ਨੂੰ ਦੱਸਣ 'ਤੇ
ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜੋ ਕਿਹਾ, ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ।
ਪੁਲਿਸ। ਉਸ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਸੁਣਿਆ ਸੀ।
ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਰੀਬ 6-7 ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ। ਅੱਜ ਵੀ ਉਹੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ।

"2. ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ।

ਮੇਰੇ ਰਾਹੀਂ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਓ ਅਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਹੈ।

ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ (ਐਸਐਚਓ, ਦੇਵਗੜ੍ਹ) ਦੇ ਸਬੂਤ - ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਲਈ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਸੀ
ਉਸ ਦੇ ਜੀਜੇ ਦਾ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਨੰਬਰ 642 ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਜੀਜੇ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਕੈਜ਼ੂਅਲ ਛੁੱਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੀ.ਐਚ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਕਤ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੇ 19.08.02 ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ

ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ 3 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਸੀ.ਐਲ. ਵਜੋਂ 3 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਨਾਨਾ ਲਾਲ (ਐਸਐਚਓ, ਖਮਨੋਰ) ਦੇ ਸਬੂਤ - ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਰੁਖ ਬਦਲ ਲਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ:

ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚਾਲੇ ਪੁਰਾਣੀ ਗੰਭੀਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਹੀਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਨੱਥੂ ਸਿੰਘ
ਰਾਜਪੂਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚਾ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਇਕਬਾਲ ਖਾਨ ਅਤੇ ਲੋਕੇਸ਼ ਗੌਰਵਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਟਰੈਕਟਰ ਨਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਨਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੀ ਫਾਰਡ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਜੀਪ ਅਤੇ
ਟਰਾਲੀ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਵਾਲਾ ਟਰੈਕਟਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

"ਪ੍ਰਸ਼ਨ - 2. ਤੁਸੀਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਏ ਅਤੇ 279 ਦੇ ਤਹਿਤ 2 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?

ਉੱਤਰ - ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਬਾਬੂਦਾਸ ਦੇ ਗਵਾਹ ਬਣੋ
11.09.02 ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ 2-3 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ - 3. ਕੀ ਬਾਬੂਦਾਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?
ਜਵਾਬ - ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ - 4. ਕੀ 15.08.02 ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

ਜਵਾਬ - ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ - 5. ਕਿਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੁਸੀਂ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ੩੦੨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ?

ਜਵਾਬ - ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਾਰਨ ਜੁਰਮ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ - 6. ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ
ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਤਲ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਟ ਕੇ ਬਿਆਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਹੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ?

ਜਵਾਬ - ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਆਇਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਤਲ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ
ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ, ਕੁੱਟਿਆ, ਫਿਰ ਬਿਆਨ ਲਿਆ ਜੋ ਗਲਤ ਹੈ।

ਸੁਧੀਰ ਜੋਸ਼ੀ (ਆਰਪੀਐਸ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਨਾਥਦਵਾੜਾ) ਦਾ ਸਬੂਤ - ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭੀਮ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸ਼ੱਕ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਅਕਸ ਖਰਾਬ ਹੋਇਆ ਹੈ।
ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੰਬਰ 642 ਹੀਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਤੇ ... ਅਯੋਗ.. ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚ ਕੇ,
ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੀ ਇਸ ਹਰਕਤ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਅਕਸ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਜਨਤਾ ਧੁੰਦਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ... ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਸੀ-
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣੀ। ਇਹ ਦੁਸ਼ਮਣੀ
ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ। ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣੀ
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੇ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਧ ਗਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖਤਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ। ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ
ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖੜ੍ਹੇ ਟਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਾਨ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 3 ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ
ਸਹਿ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨੇੜੇ ਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਹਨ
ਕਤਲ, ਕਤਲ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਰਾਜ ਕੋਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ ਕਿ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ

ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਸਦੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ
ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ
ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੀ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲੂ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਪਾਈ ਗਈ।

'ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ' 'ਤੇ

ਐਮ. ਸਿੱਦੀਕ ਬਨਾਮ ਸੁਰੇਸ਼ ਦਾਸ 6 ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ 'ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ' ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"720. ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸਬੂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੁਆਰਾ. ਇਸ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਵਜੋਂ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਫਿਪਸਨ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਜੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਬੂਤ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਕਹੋ "ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹੈ", ਬੋਝ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,
ਪਰ ਜੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਫਿਪਸਨ।] ਮਿਲਰ ਬਨਾਮ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ [ਮਿਲਰ ਬਨਾਮ ਪੈਨਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ, (1947) 2 ਆਲ ਈਆਰ 372] ਵਿੱਚ, ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ, ਜੇ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰੋਲਜ਼ ਦਾ ਮਾਸਟਰ ਸੀ) ਨੇ ਸੰਤੁਲਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ
ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ: (ਸਾਰੇ ਈਆਰ ਪੰਨਾ 373 ਐਚ)

“(1) … ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇਗਾ ਜੇ ਇਹ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਨਿਆਂ ਦੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਭਟਕਾਉਣ ਲਈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਇੰਨੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦੂਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, "ਬੇਸ਼ਕ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਪਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ" ਕੇਸ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੁਝ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ." (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

H [6](2020) 1

721. ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਏ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਿਗਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ.
ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਡੇਨਿੰਗ, ਐਲ.ਜੇ. ਨੇ ਬੈਟਰ ਬਨਾਮ ਬੈਟਰ [ਬੈਟਰ ਬਨਾਮ ਬੈਟਰ, 1951 ਪੰਨਾ 35 (ਸੀਏ)] ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ: (ਪੰਨਾ 37)

"... ਇਸ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ, ਪਰ ਉਸ ਮਿਆਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ. ਡਿਗਰੀ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਸੀ - ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਛੁੱਟੀ ਦੌਰਾਨ ਕਤਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦਾਹਰਣ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅੰਦਰ ਵੀ
ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਾ ਮਿਆਰ, ਡਿਗਰੀ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ.

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ

ਸਾਨੂੰ ਹੁਣ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਹੈ
ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੋਨੀ ਸ਼ੰਕਰ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ
ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਕੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪਲਟ ਕੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

17. ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਪਰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਨ
ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ

ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ
ਇਹ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ. ਜੇ ਚਾਲੂ ਹੈ

---

[7] (2008) 3 484

ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ, ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਰਖ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਾਜਬਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ੀਓ ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ [(2006) 3 ਐਸਸੀਸੀ 276: 2006 ਐਸਸੀਸੀ (ਐਲ ਐਂਡ ਐਸ) 521] ਅਤੇ ਕੋਇੰਬਟੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਬੈਂਕ

[(2007) 4 669 : (2007) 2 (&) 68])"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਬਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ
ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ।
ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;

ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ- ਇੱਕ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਇਨ-ਚੀਫ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ;
ਅਤੇ

ਕਿਉਂਕਿ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

32. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਵੇਖਣ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀ ਗਲਤੀ ਪਾਈ।

ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਬੈਂਚ
ਪੀ ਜੌਹਨ ਚਾਂਡੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜੌਹਨ ਪੀ ਥਾਮਸ [8] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ
ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਦਾ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ-
ਇਨ-ਚੀਫ, ਉਲਟ-ਪੜਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਭਿਆਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ,
ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਦੋ ਸਿਰੇ. ਪਹਿਲਾ ਸੰਜਮ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਕਦੋਂ ਹੈ। ਸੰਜਮ ਦਾ ਨਿਯਮ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਹੈ।

H [8] (2002) 5 ਐਸਸੀਸੀ

ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜੱਜ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ
ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਪਰਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਜੱਜ ਕਿਸੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੀ ਟੋਪੀ ਪਹਿਨਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥ ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕੁਸ਼ਲ ਸੰਚਾਲਨ. ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ
ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ। ਪਰ ਉਹ ਸਖਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਸਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ
ਸਬੂਤ ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਉਹ ਸਖਤ ਮਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦਾ, ਬਲਕਿ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮਿਆਰ ਹੈ. ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅੰਦਰ,
ਪ੍ਰਸੰਗ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਹਨ. ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਿਰਾ

ਸੀ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਆਦਰ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ - ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤੱਥ ਲੱਭਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਵਜੋਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ। ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ
ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਿਕਾਰ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ
ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਬੂਤ ਉਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਤੱਥ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਵਜੋਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਪਾਤਵਾਦ ਸਾਡੇ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ
ਲੱਭਣਾ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਭਾਰ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਯਾਤਰਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਹੈ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਦੋ ਸਿਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜੱਜ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ ਹੱਥ-ਬੰਦ ਮੰਤਰ ਦੇ ਪਾਠ ਨਾਲ ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਨਤੀਜਾ ਕੁਝ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ
ਜਾਂ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਪੱਧਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ
ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਕਿ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਕਦਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜੱਜ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।
ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੀ ਅੰਤਮ ਗਾਈਡ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਮ ਸਮਝ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ
ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕਲਾ ਵਿਅਰਥ ਹੈ।

ਜੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ
ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੈ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਬਾਰੇ। ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਗਵਾਹ ਹਨ ਅਤੇ ਸਟਾਰ ਗਵਾਹ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ। ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਦੱਖਣੀ ਰੇਲਵੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵੀ. ਭਾਰਤ ਸੰਘ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ
ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:
"37. ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੋਧ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ
ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਆਦੇਸ਼

ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਅਪਰਾਧੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ
ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਬਨਾਮ ਐਸ ਸਮੁਥੀਰਾਮ 10 ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਕੋਲ "ਸਨਮਾਨਯੋਗ" ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਉਲਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
ਮੁਕਰ ਜਾਣਾ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਬਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਬਹਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ "ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਬਰੀ" ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ
ਦੇਖਿਆ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਬਰੀ

24. "ਮਾਣਯੋਗ ਬਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਆਰਬੀਆਈ ਬਨਾਮ ਭੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਚਾਲ [(1994) 1 ਐਸਸੀਸੀ 541 : 1994 ਐਸਸੀਸੀ (ਐਲ ਐਂਡ ਐਸ) 594 : (1994) 26 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ
ਏਟੀਸੀ 619] । ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 46 (4) ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣਯੋਗ ਬਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਬਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹੋਣਾ। "ਮਾਣਯੋਗ ਬਰੀ", "ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ", "ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਅਣਜਾਣ ਹਨ
ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਜਾਂ ਦੰਡ ਾਵਲੀ, ਜੋ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ

---

[9] (2009) 9 ਐਸਸੀਸੀ 24
[10] (2013) 1 598

"ਸਨਮਾਨਨਾਲ " ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ
ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।" ਜਦੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ
ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਨਾਲ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
ਆਰ.ਪੀ. ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ [ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 787] ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਮਾਣਯੋਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਹੈ। ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਘਵ ਰਾਜੁਗੋਪਾਲਾਚਾਰੀ [1972 ਐਸਐਲਆਰ 44 (ਐਸਸੀ)] ਇਹ
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਾਰਡ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ,
ਰਾਬਰਟ ਸਟੂਅਰਟ ਵੈਂਚੋਪ ਬਨਾਮ ਜੇ. ਸਮਰਾਟ [ਆਈਐਲਆਰ (1934) 61 ਕੈਲ
168] ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ: (ਰਾਘਵ ਕੇਸ [1972 ਐਸਐਲਆਰ 44 (ਐਸਸੀ)], ਐਸਐਲਆਰ ਪੰਨਾ 47, ਪੈਰਾ 8)

“8. … ""ਸਨਮਾਨਨਾਲ ਬਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਅਣਜਾਣ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਰਤੇ ਗਏ ਆਰਡਰ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ
ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ
ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।
ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ
ਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪੈਸੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵ
ਸਾਡਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਸੀ। ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ,
ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ "ਸਨਮਾਨਨਾਲ ਬਰੀ" ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। (ਰਾਬਰਟ ਸਟੂਅਰਟ ਕੇਸ [ਆਈਐਲਆਰ (1934) 61 ਕੈਲ 168], ਆਈਐਲਆਰ
ਪੰਨਾ 188-89)

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ
ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲੀ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਮਿਆਰ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ
ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ. ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਸਖਤ ਬੋਝ
ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗਵਾਹ ਮੁਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਆਦਿ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਮੁਕਰ ਗਏ। ਅਦਾਲਤ,
ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ
ਉਹ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਤੋਂ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਧੇਰੇ ਢਿੱਲੇ ਮਿਆਰ 'ਤੇ ਵੀ, ਭੰਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਹੋਣਗੇ
ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ. ਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ
ਰਾਜ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ
ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦੇ ਅਕਸ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਿੱਟਾ

36. ਇਸ ਲਈ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸਮਾਪਤੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤਨਖਾਹ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਬਕਾਏ ਹੋਣਗੇ
ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਾਗਤ।

ਬਕਾਇਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ATTESTED BY ME
Mrs. VAISHALI A. RAMADHAN
M.Sc. LL.B.
ADVOCATE & NOTARY PUBLIC (Govt. of India)
Uran, Navi Mumbai
Regd. No. 10519
Parties are Responsible for
Contents of Documen